

Dorota Witczak

Redaktor prowadząca nr 6 *Biblioteki i Edukacji*

Od redakcji

*Jeżeli nie będziecie publikować, ogłaszać w sieci, dawać dostępu,
to nie będziecie czytani i będziecie zepchnięci na margines.*¹

Prof. Sławomira Żerańska-Kominek

Otwartość w odniesieniu do nauki, edukacji czy kultury oznacza, że wiedza powinna być szeroko rozpowszechniana i dostępna dla każdego niezależnie od miejsca zamieszkania czy sytuacji finansowej. Każda zainteresowana osoba powinna mieć dostęp do otwartych źródeł wiedzy w Internecie, które będzie mogła wykorzystać do celów naukowych, edukacyjnych czy ogólnorozwojowych. Powszechnie dostępne zasoby cyfrowe są warunkiem swobodnego rozwoju nauki, edukacji i kultury, stymulują również rozwój komunikacji naukowej i powstawanie nowych dzieł.

Numer 6 czasopisma „Biblioteka i Edukacja” poświęcony bibliotekom cyfrowym i repozytoriom dla otwartej nauki, edukacji i kultury rozpoczyna artykuł profesora Lee Rothfarba z Department of Music University of California w Santa Barbara pt. *Scholarship in Cyberspace : Music Research in the Digital Age*. Autor omówił wybrane zasoby cyfrowe z zakresu teorii muzyki w świecie oraz podkreślił wyjątkowy komfort pracy naukowców i badaczy w erze cyfrowej, która daje możliwość przeszukiwania zasobów cyfrowych bez konieczności pokonywania tysięcy kilometrów, aby dotrzeć do drukowanych tekstów w bibliotekach.

Jarosław Gajda w artykule *W cieniu „Wielkiej Digitalizacji” – najnowsze książki naukowe i podręczniki w politechnicznych bibliotekach cyfrowych* poruszył istotny problem dostępu do najnowszej literatury technicznej oraz aktualnych podręczników akademickich w bibliotekach cyfrowych. Przedstawił interesujący

¹ Prof. Sławomira Żerańska-Kominek, muzykolog. Zob. *Biblioteka Otwartej Nauki* [online], 2014 [dostęp: 2014-1204]. Dostępny w World Wide Web: <http://bon.edu.pl/>.

model otwartego publikowania wypracowany w Politechnice Lubelskiej, polegający na integracji działalności wydawniczej uczelni z biblioteką cyfrową w celu upowszechnienia niskonakładowej literatury naukowej i promocji osiągnięć naukowych pracowników Politechniki w świecie.

Autorzy artykułu *Biblioteki cyfrowe Ośrodka KARTA jako narzędzie do prezentacji zbiorów archiwistyki społecznej* Ewa Kołodziejska, Małgorzata Kudosz i Maciej Wyrrwa zaprezentowali utworzone z inicjatywy Ośrodka KARTA biblioteki cyfrowe: Bibliotekę Cyfrową Ośrodka KARTA, Bibliotekę Cyfrową sieci Cyfrowych Archiwów Tradycji Lokalnej oraz Bibliotekę Cyfrową Międzynarodowego Archiwum Białoruskiego. W zespole bibliotek cyfrowych w sposób fachowy są gromadzone i udostępniane odbiorcom na całym świecie, również poprzez portal Europeana, cenne materiały archiwalne, które mogą być przedmiotem badań naukowych lub służyć jako materiał ilustracyjny w publikacjach. Wartością dodaną tej niezwykle inicjatywy jest aktywizacja małych bibliotek i lokalnych społeczności do współdziałania przy ochronie i zachowaniu dla następnych pokoleń materiałów dotyczących tradycji i bogatej historii regionów.

Tomasz Lewandowski i Michał Starczewski w artykule *Po czym rozpoznać dobre repozytorium* zwrócili uwagę na konieczność starannego prowadzenia repozytoriów, stosowania wysokich standardów metadanych, dbałości o widoczność repozytoriów w Internecie. Autorzy podkreślili, że udostępnienie dorobku naukowego w sieci, a tym samym promocja instytucji poprzez włączenie w system repozytoryjny są ważniejsze niż sama liczba zdeponowanych obiektów cyfrowych, zwłaszcza w przypadku repozytoriów koncentrujących się tylko na gromadzeniu i archiwizacji treści naukowych.

Recenzentem tekstów zamieszczonych w dziale „Artykuły” jest dr Małgorzata Kowalska (pracownik naukowy Zakładu Informacji Naukowej Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), w której kręgu zainteresowań naukowych i badawczych są m.in. digitalizacja zasobów, biblioteki cyfrowe i wirtualne, oddziaływanie Internetu jako źródła informacji, wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych do tworzenia zasobów informacyjnych.

W tematycznym dziale „Działalność edukacyjna bibliotek” Katarzyna Bikowska poddała analizie stan badań nad Web 2.0. w bibliotekach, koncentrując się na blogach, serwisach społecznościowych i innych aplikacjach internetowych. Maria Stachnik przedstawiła działalność pozarządowego stowarzyszenia non-profit Bibliothèques Sans Frontières — Biblioteki bez Granic, a przykład zajęć przeprowadzonych dla dzieci przez bibliotekarzy Biblioteki Politechniki Białostockiej z okazji Tygodnia Bibliotek w 2014 roku, wraz ze scenariuszem, zaprezentowały Anna Sidorczuk, Katarzyna Dąbrowska, Marzena Konczerewicz i Ewa Zwierzyńska.

Numer zamykają sprawozdania z konferencji: Ewy Piotrowskiej, Aleksandry Więk, Grzegorza Koźmy, Marii Stachnik i Renaty Zając oraz relacje z bibliotecznych stażów w ramach programu Erasmus: Marzeny Błach, Kariny Olesiak i Piotra Milca.

